

Стратегія формування та розвитку людського капіталу в силах оборони України

Гендерний аналіз

Основні висновки і рекомендації

Проектом наказу Міністерства оборони передбачається затвердити Стратегію залучення, розвитку та утримання людського капіталу в силах оборони України на період до 2027 року (далі – Стратегія).

Проект наказу розміщено на офіційному вебсайті Міністерства оборони України. Зауваження та пропозиції приймаються протягом 15 робочих днів з дня оприлюднення оголошення, тобто до 18 вересня 2024 року.

Інформаційно-консультативний жіночий центр з 1995 року працює у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, з 2016 року ведеться активна співпраця з гендерних питань зі структурними підрозділами сектору безпеки і оборони.

Проект Стратегії в цілому звертається до проблем гендерної рівності як в оцінці проблем розвитку людського капіталу, так і у шляхах їх подолання.

Важливо, що термін «гендерна рівність» внесений у розділ «Визначення термінів, що застосовуються в Стратегії».

В розділі «Соціально-економічне становище» згадується потреба інноваційних підходів щодо залучення жінок і чоловіків до сил оборони України. В пошуку таких підходів важливо дотримуватися підходу, щоби таке залучення не було тимчасовим заходом, а засадничим принципом недискримінації і дійсної рівності.

Оперативна ціль 1.4. Підвищення ефективності рекрутингу та комплектування сил оборони України серед основних завдань, зокрема, згадує аспекти залучення жінок на військову службу.

Основні завдання:

проведення всеохоплюючих рекрутингових інформаційних кампаній, що будуть спрямовані на різні цільові групи, в залежності від статі, віку, місця проживання, освіти та інших аспектів;

підвищення рівня залучення жінок на військову службу;

Важливо врахувати те, що без вирішення проблемних питань для жінок, згаданих вище, інформаційних кампаній буде недостатньо для суттєвих змін. Далі в індикаторах досягнення результативності стратегічної цілі згадується збільшення кількості жінок на військовій службі. Для реалізації цієї мети важливо вживати комплексні заходи, зокрема, такі, що згадувалися вище.

Важливо, що гендерна складова внесена у розділи, які стосуються розвитку військового лідерства і впровадження ефективних механізмів мотивації військовослужбовців.

Оперативна ціль 3.3. Розвиток військового лідерства

Основні завдання:

формування жіночого лідерства для підвищення рівня залучення та утримання жінок на військовій службі;

Індикатори досягнення результативності стратегічної цілі

Культура відносин між командирами і підлеглими забезпечує довіру та взаємоповагу між різними категоріями військовослужбовців, гендерну рівність, та унеможлиблює насильство за ознакою статі

Оперативна ціль 4.1. Впровадження ефективних механізмів мотивації військовослужбовців

Основні завдання:

реалізація політики гендерної рівності та запобігання і протидія насильству за ознакою статі;

Водночас, деякі елементи проєкту Стратегії потребують розвитку і деталізації.

Правова основа Стратегії формує засади документу, тому в ній необхідно відобразити нормативно-правові акти, на які спираються конкретні кроки реалізації. Вважаємо недостатнім розглядати документи, які стосуються питань гендерної рівності, лише як «інші нормативно-правові акти з питань безпеки і оборони України, що регулюють питання формування та розвитку людського капіталу в силах оборони України».

Пропонуємо доповнити цей розділ Національним планом дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р

Пропонуємо доповнити розділ причин проблемних ситуацій з людським капіталом в силах оборони, а далі і розділи «Візія» і «Мета» положеннями в розрізі причин, накреслених нижче:

відсутність в заходах національно-патріотичного виховання та військово-професійної орієнтації популяризації військової служби та мотивації до виконання конституційного обов’язку щодо захисту України рівною мірою для дівчат і хлопців, чоловіків і жінок;

низький рівень забезпечення жінок сектору безпеки і оборони інфраструктурними об'єктами та матеріально-технічними умовами, що відповідають їх потребам; (Завдання 5 Оперативна ціль 1.1 Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р)

відсутність дієвої політики протидії сексизму, сексуальним домаганням, психологічному та сексуальному насильству, дискримінації під час прийняття на службу, виконання службових обов'язків та участі у прийнятті рішень; (Завдання 7 Оперативна ціль 1.1 Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р)

В розділі «Стратегічні, оперативні цілі, завдання та індикатори досягнення результативності» пропонуємо доповнити диференціацію за статтю для безумовного впровадження принципів гендерної рівності (доповнення підкреслені).

Оперативна ціль 2.2. Розвиток системи професійної військової освіти, її інтеграція з системою управління кар'єрою військовослужбовців та Оперативна ціль 3.1. Створення системи кадрового менеджменту за принципами та підходами держав – членів НАТО є важливими складовими формування людського капіталу в силах оборони України, тому їх гендерна складова має відображатися в завданнях і індикаторах

Пропонуємо доповнити це наступними положеннями

впровадження порядку денного «Жінки, мир, безпека» і гендерної перспективи відповідно до стандартів НАТО в освітню діяльність військових ВНЗ;

Впроваджено порядок денний «Жінки, мир, безпека» і гендерна перспектива відповідно до стандартів НАТО в освітню діяльність ВНЗ.

впровадження порядку денного «Жінки, мир, безпека» і гендерної перспективи відповідно до стандартів НАТО до підготовки, прийняття та впровадження кадрових рішень;

Система медичного забезпечення персоналу сил оборони, ефективна реінтеграція військовослужбовців у цивільне життя, підвищення якості ветеранської політики в цілому – всі ці сфери потребують врахування гендерної складової, яка тут значною мірою стосується уваги до осіб з сімейними обов'язками, значна частка яких – це жінки, які самостійно виховують дітей.

Пропонуємо доповнити це наступними положеннями.

Система медичного забезпечення персоналу сил оборони України відповідає стандартизованим угодам, прийнятим у країнах-членах НАТО та забезпечує надання якісної домедичної та медичної допомоги на догоспітальному етапі в тактичних умовах. Переглянуто підходи до надання госпітальної медичної допомоги у межах єдиного медичного простору. Створені можливості для осіб з сімейними обов'язками перебувати разом з неповнолітніми під час отримання госпітальної медичної допомоги.

Стратегічна ціль 5. Забезпечення ефективної реінтеграції військовослужбовців у цивільне життя, підвищення якості ветеранської політики

Оперативна ціль 5.2. Розбудова системи переходу від військової кар'єри до цивільного життя

Основні завдання:

забезпечення належних умов адаптації для осіб з сімейними обов'язками;

Підкреслюємо, що в цілому проєкт Стратегії виконаний дуже професійно, що полегшує внесення рекомендацій, які стосуються гендерної складової зокрема.